

సర్వేశ్వర శతకము

[ప్రసిద్ధులమున భగవంతుని గొప్పయాడు శతకము]

గ్రంథకర్త:

“భారతగర్భరామాయణము” ను వ్రాసిన

కవిబ్రాహ్మణ

రావిచాటి లక్ష్మీనారాయణ

జ్ఞుడు

రాజ్య కమామరాక్షసశాల,

నరసరావుపేట.

1000 పాఠాలు

1985

ప్రచురితము

శ్రీరాములు

సర్వేశ్వర శతకము

రమ్యామపమానధీర, వరసచ్చిత్తానర, సోమశ్శ్రవి
స్తారా, భానివిరాగి యోగిజనహృత్సుంచార సర్వంసేవ
ధారా, సజ్జనచిత్తచోర, యధికోదారా, గభీరా, నిర
కారా కిల్బిషదూర, కైగోనుసమ స్థారంబు సర్వేశ్వరా॥ 1

—భగవచ్చక్తి—

శా॥ చీమజూచినయంతః దోచెను భవత్సృష్టిప్రభావం బహు
యేమీ, యబ్బుర మిత చిన్నకిమికెట్లేతి నిర్మించినా
వో ముక్కుం గెనులా ఒదాబుల శిరంబు నాడులు శ్రోత్రముల్
రోనుంబుల్ పలురోగముల్ రుధిరముల్ లోకేశ సర్వేశ్వరా॥ 2

మ॥ ఒకనికా రూపమునాదుఁ బోలి యెఱ వేలకొండు గానంగరా
డుకిదా; యాకృతిమార్పుమింతయిస నుండుకా, నిశుకానొక్కపా
లిక సత్కాబుచరిక్రిమిదవ్యయు గాలింపకా గనకరాదుగా
సకలాధీశ్వర యేమి నీమహిత దక్షశ్శ్రావు సర్వేశ్వరా॥ 3

మ॥ ఒకపల్లె గల రెండవో మనుజు లొక్కొక్కండు వేర్వేరుతో
రిక లాశోహలుగల్గుఁ బల్లెగిమియ్యవెక్కులక్షల్ మను
ష్యకదంబులు వేషభాషలు పనుల్ జాత్యాసిధేదాబు లె
న్నొకదా యొదటభార మెల్లు వహియింతో జేవ సర్వేశ్వరా॥ 4

శా॥ ఈవంభోధితరంగ మాపగల వీవేకాలము వెనకకు
రావింపకా మగవాని భామినిగ మార్పింజాలుగీవే పున
ర్జీవింగా మృతుఁజేయనోపుదువు సచ్చిత్తానర నీముందటకా
భావింపకా నరుఁడెంతవాఁడు సకలాంతర్వర్తి సర్వేశ్వరా॥ 5

శా॥ ఈమీఁదీరుప సౌఖ్య జెప్పదరమే యీరాలుచున్నట్టి జీ
ర్ణాక్షిణోరుదళంబు లందు శిథిలంబా పర్ణముకా దీనినే
శిక్షక రెమ్మల నీనలక వలవలెం జేయంగనా సార ని
దక్షత్వంబు నెఱుంగ నాతరమె యాత్మారామ సర్వేశ్వరా॥ 6

—♦ నృ త్త ము లు ♦—

శా॥ భూజౌఘం బచరంబు గాన తమ పెంపు వ్యాప్తినిచ్చించియు
 బీజంబుల్ తమకింద నున్న భువియందే రాల్పు నచ్చటనం
 దేజన్మించినఁ దిండిలేకవి మృతి జెందుంగదా వానిని
 మోజౌరీతుల దూరభూమాలకుఁ గొంపోవొక్కొ సర్వేశ్వరా॥ 7

శా॥ తిక్తంబొ కద వేప పండ్లవి మహాదేవా విహంగాళికి
 భుక్తిం జేసితిగాదె యచ్చటచటన్ వ్యోమంబునఁబోవుచు
 రక్తిన్ రెట్లలువైవ విత్తులుపడుం దద్భూరుహవ్యాప్తి కీ
 యుక్తిం సల్పితి నీపనుల్ తెలియవారున్నారె సర్వేశ్వరా॥ 8

శా॥ దారిఁబోయెడునట్టి మానవుని పాదంబందునం గుచ్చుకోన్
 బాటన్ వేయునుగాదె దూరముగ నానల్లేరుగాయన్ మహా
 దారా యచ్చట నంకురించు నదియుం దద్భూమిజవ్యాప్తి నీ
 వీరీకిన్ ఘటియించి నావపుర యేమీ నుజ్జ సర్వేశ్వరా॥ 9

మ॥ పగులుం గ్రక్కున బెండకాయలలిన్ ఫట్టాచు నాకశ్శ్రీకం
 పుగతిన్ విత్తులు దూరభూమిఁ బడుం దద్భూమిఁ జనించుం గదా!
 యెగురున్ జిల్లెడు దూదివిత్తనము లెంతే తేల్చితె యబ్బుగం
 బగు దద్వృద్ధికి నీవుచేయు ఘనచర్యల్ దేవ సర్వేశ్వరా॥ 10

మ॥ ధరణీజావళి మానవాళివలె నిద్రాబాధలం గల్గు బె
 స్వేతా నీఘన సృష్టి కొండొక మహా పృథ్వీజ మస్తావనీ
 ధింమున్ సూర్యుడు సేర భూమిఁబడి నిద్రఁజెందు బ్రాగశభా
 సురుడుఁడోడగలేచి నిల్వబడు నాశ్చర్యము సర్వేశ్వరా॥ 11

మ॥ తరువుల్ కొన్నిటియందు స్త్రీపురుషభేదంబుండెడి గొన్నిటన్
 బురుషుడోణిజపుష్పసంస్థిత రసంబుండేటి గోలం బ్రసూ
 నరజాబంబుం దదాళి స్త్రీవిలపిసూనస్థామృతం బానన
 త్తతి యప్పుసొప్పడి రాలు, నంతనగు సంతానంబు సర్వేశ్వరా॥ 12

మ॥ మఱియుం జత్రము కొన్నివృత్తములు మాంసంబుందినున్ వేళ్లచే
 ధరలోత్పగు పురువులంగొను, విచిత్ర బాను వేటొక్క ధా
 తిరుహంబాత్మదళంబు లందు జిగురై తీవైన ద్రవ్యంబుతో
 బరంగున్ వాల్చిన మక్షికాళిరసము భక్షించు సర్వేశ్వరా॥ 13

—♦ పు రు పు లు ♦—

మ॥ భువి నీరందకయున్న బెద్దచెదపురువుల్ పూనుచున్ నీటికై
యవని దృప్తును బెక్కువందలడుగుల్; హా తల్కిముల్మండువే
సవిన్నెనం దడి మన్నుఁ దెచ్చు, నఖిలేశా యంత సూక్ష్మలి కెం
తవిచిత్రాధికశక్తి నిచ్చినిచి చిత్రింపాను సర్వేశ్వరా॥ 14

మ॥ వనమందున్ బ్రవగంబు, నీట యుష మభింబందున్ ఫేచరం
బును, రొంపిం గిములుండు నయ్యవి సుఖంబున్ గవ్వమండేకనున్
జనియించున్ మను గిట్టు గోమయములోనన్ బుర్బులాశన్ సుఖే
చ్చను బాధార్థుజగల్గు సృష్టి యమితాశ్చర్యంబు సర్వేశ్వరా॥ 15

మ॥ కలమేనంతట నిండి రోమములు గల్గెన్ భూచరంబైన గొం
గళిపుర్వాత్మతనూరుహంబులు విడున్ జన్మాంతరం బొందకే
తభుకొ తొక్కలతో ఖగింబయిన సీతాకోకచిహ్నాను; స
ర్వలసత్కారణ సీమశక్తి కది తార్కాణంబు సర్వేశ్వరా॥ 16

మ॥ తమిలో బాంధగణోపకారమునకై ధర్మాత్ము డొక్కొండు దీ
పముఁ బెట్టంగను గాంతిని గని మనోభ్రాంతిం గిముల్చేరుఁ ద
ల్పమయాబుదన బల్లి యాపురువున్ సూహారముండేయుఁ బు
ణ్యముసేయంగను భోజన బాపమెగురౌ నవ్యక్త సర్వేశ్వరా॥ 17

మ॥ వనటం జీమల చేతఁ బట్టువడి స్వప్రాణార్థమై తన్నుకొం
చును గొంపోబడు నట్టిపురుషుఁ గని మెచ్చునుండియొకాని మిం
చిన కొండొక్క పదాయుధం బరుగుదెంచె జీమలకముక్కుచే
తను దోలె గిమి మ్మిగె డీఁగల తత్త్వాబేమి సర్వేశ్వరా॥ 18

శా॥ కానన్ సూక్ష్మపు పురుష నీగతిను నీగంబట్లు సాలీడు సా
లీనిన్ నాశముసేయు బల్లియను బల్లిని మ్మిగెడిం దొండ త
త్రాణంబుంగ్రహించుఁబన్నగముగృధ్రంభాయహిన్ వ్రచ్చు త్తు
ద్దినంబొగతిఁజేసి యాయహితవృత్తి మాన్పు సర్వేశ్వరా॥ 19

—♦ అహింస ♦—

మ॥ నయడే కూర్చుండు సర్వజంతుతతిలోనన్ మానవుండన్న నీ
ధరణిగల్గిన సర్వముం గొనును స్వార్థంబూని హింసించి ము
ష్కరుడై వానికి స్వోపయోగముననే కట్టుంగదా విల్వ ని
ష్కరుణాడితఁడు నీనివల్ల నుకయోగంబేమి సర్వేశ్వరా॥ 20

మ॥ తనకున్ లొచ్చునట్టి కారణము చేతన్ మేకలం గుక్కు-టా
 శినిఁ బొట్టేళ్ళను గ్రామదేవతకుఁ జెల్లించున్ నిజాతీతమా
 ఘనసింహంబును నీయమొక్కు గొనఁజాత్కర్థంబుభూతోత్కరం
 బును హింసించుట దైవమోర్పుననుచుమూఁహసర్వేశ్వరా॥ 21

మ॥ అవిగాకేదియొ మేలు కర్మగతిచే నైనన్ నరుండన్న నా
 ఘవులొమేకల నీకుఁగానట్లనుచుం దుండుచు; దలంపం బరా
 యువులంగొందువె? వానినట్టుల లయంబొందింప సర్వాత్మకుం
 తవుకానన్ నిను హింసచేయుటగు నంతర్వర్తి సర్వేశ్వరా॥ 22

శా॥ పూర్వంబుండు మఖంబు లందుఁ బశువుంబోకార్పుటల్ సత్యమా
 పూర్వుల్ దానిని వెండిమంచగలయేపుం గల్గి యుండింపుడి
 యుద్విందాదృశ శక్తులేరి? యదియట్లుండంగ ని మ్మేరు దు
 షాఁర్వ్యాజాపశుహింస సేయటధికాఘంపాను సర్వేశ్వరా॥ 23

శా॥ రాగాశామఖ దుర్గుణాబులను జాటన్విడు సత్త్వగమే
 యాగోద్దేశము కానిమోహమున రంభాబ్లాషీసంభాగముం
 దాఁగొండ్రించుచు నోరులేని పశువున్ జుషన్ సురాబ్లాషీసం
 భోగంబో పశుమర్దనాత్తనరకంబో తెల్పుసర్వేశ్వరా॥ 24

—♦ మా య ♦—

శా॥ ది త్తాన్త్రుడయి తన్నుదిట్టు సుతునిం దోయంగ లేనట్టిస
 ధర్ముదాడిని గాంచిమెచ్చుచురుగాదా బొమ్మలాటఁ తయన్
 శర్తూబిచ్చిన నాటకాని మది మెచ్చుబోక యాబొమ్మనో
 నిర్మోహ నెడమెచ్చిన ట్టిది గదా నీమాయ సర్వేశ్వరా॥ 25

మ॥ ఖరదుర్వారక రాశమర్విషమహాకాలాహివక్త్రాంతరాం
 తరమందండియు నుత్తరక్షణమునం బైనెంబడంబోవు దు
 ర్గోణంబారయలేక కప్పయు నిజప్రాంతస్థమా ముఖికో
 త్కరముకొమ్మింగఁగఁజూచుచుండనిదిగాదామాయసర్వేశ్వరా॥ 26

మ॥ అణశబ్దనిలవారిపావకథరాయసాంత్వద్యత్ప్రభా
 గుణముల్ కన్గెని నట్టివారిని జనుల్ కొండాడుచుం దో లస
 త్ప్రణతా యీపక్రొత్తిన్ సృజించి గ్రహియింపన్ శక్తి నీ వీయ ని
 న్నుణమాతము నుతింపబోడివియెగాదామాయ సర్వేశ్వరా॥ 27

మ॥ దహనంజా శవముంగనంగఁ దనవిత్తంబంచునల్లాడెనే ।
యహ కష్టంపడి యీతడింతటి ధనంబొచ్చించెనే కానిత
త్సహితుండై చనెనే యటంచును లసద్వైరాగ్యముం గల్గు న
ద్విహతంజానిలు చేరినంత నదిగాడే మాయ సర్వేశ్వరా॥ 28

—♦ నై రా గ్య ము ♦—

శా॥ ఎచ్చోనుండి జనించు నీధరణిలో నీదేహమున్ వీడి తా
నెచ్చోకేగును జావ్రతప్పదుకదా యీజన్మముం దిప్పుడుక
హెచ్చోవారలు వచ్చునట్టి భవమందెవ్వారలో పుట్టి తా
చచ్చుం జచ్చి జనించుం గర్భమున నిచ్చల్ దేవ సర్వేశ్వరా॥ 29

శా॥ చాపై పయ్యదలోపలన్ మెలయుమేల్ సుపెంగపూబంతులో
సీత బంగరుగిండ్లాయంచు గవి వస్థించున్ నిజంబెంచ ని
చ్చోటన్ మాంసము చీము నెత్తురు కదా జ్యోతిస్వరూపా జ్వల
త్కూటస్థా యివి బాలకాశనపు శీత్రుల్ కావె సర్వేశ్వరా॥ 30

మ॥ హితభార్యాసుతకోటి పూర్వభవము దేకుక్క-లో నక్క-లో
యితఁడే పక్షియై వీడు వా రెవరొ దేహిశ్రేణి జన్మించుట
మృతినిం బెంచుట చూచుచుండియును భూమిం జూనివానిన్ తెన్
మృతసంబంధికి నేడ్చు నియ్యదియెగా నీమాయ సర్వేశ్వరా॥ 31

శా॥ ఈశా! పుట్టుటయేమి చచ్చుటదియేమీ శైశవాబంధునే
యశల్ లేకయ బాలరంగలిసి కీడ్చునర్తు డాసేల స
ర్వేశా కీడ్చలు ప్రియము దరయ నేవీ మాటగాసేల యే
లా శుక్లాన్వితరక్తమందొ గలుగు బొంబు సర్వేశ్వరా॥ 32

శా॥ ఏర్వంబేమిటి రక్తమేమి టరయన్ చేదాత్మ, రక్తంబుతో
వీర్వబొందగఁ జేయ నేల కడఁగుం బిడజశ్రేణి యీ
యర్వొక్క స్వేదజకోటి వేలుగతిగా నద్భుతమా గాదె నీ
కార్యంబుల్ మది నెంచ శక్యమె నమస్కార బు సర్వేశ్వరా॥ 33

మ॥ సితకీర్తి! సృజింపఁ గోరితివి పూస్త్రీభేదముల్ సేసితి
గణిం బిడజకోటి కేకమగు లింగంబుం బ్రసాదించి సం
తతి గల్పింపఁగలేవె సృష్టికయి యెద్దారెన దొక్కంగ నెం
చితి విమర్శము పాలనద్ది పడియెన్ సర్వోహ సర్వేశ్వరా॥ 34

—♦ ద య ♦—

శా॥ చిహ్నల్ గోకుళుచు వీచి గాడ్పులు జనానీకంబు వేచున్ మహిం
గప్పన్ భూభియు సంతగోకుళునను మేఘంబుల్ బయల్ నిండిబల్
చప్పుళ్ళుం పిడుగుల్ షడన్ వసుధయుం జల్లంబడన్ వర్షముం
గుప్పుగాంచి మెమడునిద్దలపడో గూఢాత్మ సర్వేశ్వరా॥ 35

మ॥ కమనీయుండలు హర్షదాయయయి రాకారాత్రినాధుడు పూ
ర్ణిను పెల్లొందఁ బ్రవాహ వేగవశమై నీటన్ బయల్బుడ్ల పూ
తమహావాహినిస్థితస్థలివలెన్ ధారాధరంబుడు స
భ్రము నప్పుగని నిన్నదిం దలప కెవ్వఁడుండు సర్వేశ్వరా॥ 36

మ॥ జలమందుంగల పాణివాయువును నాస్వాదించు శక్తిక్ ఝషా
వల్లికిం నత్తకు గుల్ల పక్షితేకిక్ బక్షద్వయంబున్ మృగం
బులకున్ వేగపు పర్వ కేదెలకుఁ గొమ్ముల్ తొండకుఁ మేనిగం
గుల మార్పుల్ దయసేసి పోతువు గదే గూఢాత్మ సర్వేశ్వరా॥

మ॥ విహాగఘంబున కెవ్వఁడెడ్డశనముం బెట్టెన్! ఘనారణ్యభూ
రుహజాలాబునకే కృపాశరుఁడు నీరూబాసి మంచున్ మహా
మహితుండెవ్వఁడు మేఘసంఘములఁ గ్రమ్మంజేసి కుప్పుంజడిన్
మహిసస్యంబులఁ బెంచునట్టినిను సంపాద్ధింతు సర్వేశ్వరా॥ 38

—♦ కాలము ♦—

మ॥ జననం బాచుచుఁ జచ్చుచీగతిని నిచ్చల్ జీవులుండుక్; ఘనం
బుకంటల్ దోచియు గ్రీష్మమందివుగు చెప్పింబోలె నాయుష్యచూ
యనయంబుం గొఱమోను నిన్నజననంబై నట్టి వాడి దినం
బున జన్మించిన వానికగ్రిజుడు సంపూర్ణు డ! సర్వేశ్వరా॥ 39

మ॥ చలికాలాబుచు గ్రీష్మమంతటను వర్షాకాలమాఁ గ్రమ్మఱుం
జలి కాలంబెకదా; యిటుల్ శవలు వెంటన్ రాత్రి యారాత్రికా
నలఁ దోడ్తోబవలొచు నెప్పుడును నబ్బింపొ గోన్మూడుపో
కలఁ జెన్నొందెడు కాలచక్రమెపుడాగంజేతు సర్వేశ్వరా॥ 40

మ॥ దివముల్ రాత్రులు మాసముల్ ఋతువులాది త్రేందుసంచారముల్
భవమున్ మృత్యువు బాల్యయావనవయోభావస్థితుల్ క్రీడలున్
నవలాయుండనురక్తియున్ విషయ వాంఛల్ కాలమక్ వాగులో
బ్రవిహించున్ మొదలుం దుదిం గనక చిత్రంబొను సర్వేశ్వరా॥ 41

—♦ భూ గో శ ము ♦—

శా॥ భూమధ్యాక్షమునుండి యుత్తరముగాఁ బోవం బవల్ గ్రీష్మమం
దోమెండొను; జనంజనం బెరుగు, సూర్యుండంతటం గుంకకే
వ్యోమబంధున దిగ్గనట్లగవడుం బోవంగ బోవన్ దివం
బౌ మాసంబులు నాటు నారైలలు రేయా వింత సర్వేశ్వరా॥ 42

మ॥ అమితాశ్చర్యము దక్షిణధ్రువతలం బం దొక్క- దేశంబుతో
సమవిస్తీర్ణము గల్గి యడ్గులు సహస్రంబు దదర్శంబు మం
దము సౌన్నత్యము రెండువందలయి యెండన్ నీరుకాకే బృహ
ద్ధిమబంధంబను శేరనుండెడు హిమాద్రిశ్రేణి సర్వేశ్వరా॥ 43

మ॥ అమితౌచౌ పృథునిశ్చలాంబునిధిలో నత్యుష్ణశీతప్రివా
హములంజేసితి భూరిచిత్రముగదా యట్లెగు చాయబురం
పు మహావాహినులొంద నైకతముఖంబుల్ రాలి హెచ్చైన దీప్తి
పము లయ్యెంగద నీమహామహిమ నెవ్వండెన్ను సర్వేశ్వరా॥ 44

—♦ భు గో శ ము ♦—

శా॥ భానుగ డత్యధికోష్ణవాయఃకురుంబజ్వలితుఁడౌ బృహ
ద్భానుండదురు, పెక్కు-రెల్లు ధరనంతక మించు నందరిందునక
హీనద్యమై న మచ్చలు చలత్కృష్ణాకృతిం బొల్పు నా
హా! నీదక్షత యెంతచాటికి దురూహ్యౌ పాను సర్వేశ్వరా॥ 45

శా॥ చంద్రు డత్యశీతలుండట రజోహృద్భృచ్చయం బుండెడిక
నాంద్రింజౌ హిమమై జలంబమరు, నాశ్చర్యంబగుక; గాలితే
దాద్రావ యవిహీనమా యమిత శైత్యంబందునెఱైన సూ
క్ష్మోద్గస్థులపు శీఘ్రలుండునొక లోకైకేశ సర్వేశ్వరా॥ 46

మ॥ సితశోణాది సువర్ణచంద్రికలతోఁ జెన్నొందు వైవాతృకుల్
సతముందప్పుక సుప్రదక్షిణములక సల్పంగ వెల్గొందు స
న్నత సూర్యుంహొక చిన్నచుక్క; మఱి యెంతోదీనినిమించు భా
యత నక్షత్రము లెన్నియున్నవొకదా యొంకార సర్వేశ్వరా॥ 47

మ॥ తనకుం జట్టు ప్రదక్షిణించు గ్రహసంతానంబు, నాగాములం
దునఁ గొన్నింటినిఁ జట్టు చంద్రులనుఁ దోడ్తో లాగుకొంచున్ వడిం
దన వెంటఁగొనిపోవుచుత్తరముగాఁ దా గొప్ప వేగంబుతో
నినుడుంబోవుచునున్నవాడట యహా, యేమిద్ది సర్వేశ్వరా॥ 48

మ॥ వలయంబొగతి భూధువంబు తిరుగున్ భావింప నద్దాననే
యలయన్ చక్రము తిర్గఁగా నిరుసుఁగా నెంతేనిఁ జూపట్టు స
ద్విలసత్తారక యైన యీధువము భాతింజూపఁగాఁ బట్టు నే
డులు దామిర్వది యాఱువేలిదియె బిట్టున్ మింత సర్వేశ్వరా॥ 49

మ॥ గ్రహసూర్యోదయశశీల లొండొకటి నాక రించుకొంచుటచే
విహమందుం బడకుండు ఋక్షగణమున్ లెక్కింప భూమి మహా
మహాలెవ్వరలు చాలవారు కలరే మైల్లర్బదాతీతమై
బహుదూరంబునఁ గొన్నియున్నవట యబ్బంబాను సర్వేశ్వరా॥ 50

మ॥ బుగవద్వ్యా గతి సందూపముగ నెప్పు దప్పకుండఁ స్ఫుర
గ్బుధశక్తి క్షీణి భాద్రణీజగురుమందుల్ పూతమార్తాండు ని
విధి నెల్లప్పు బ్రదక్షిణంచుగద యీ వేష్టించు లెలో కదా
విధుఁ డీభూమిని జుట్టుటెందుకొకదా విశ్వాత్మ సర్వేశ్వరా॥ 51

మ॥ భవిభామ్యాంగిరసాగ్ర-సంధ్యల నెప్పుం జంచురుల్ చుట్టుటల్
గవిపుత్తుం గురు భూజు బెక్కువిధ వర్ణజ్యోత్స్నలన్ శ్రీనినే
కవిధుల్ చుట్టుట కొన్నిపూర్వగతి గాగన్ స్పృటల్ మెడి కొ
న్ని విధుల్ పశ్చిమగాము లాల దెంపున్ సేవ క్తి సర్వేశ్వరా ॥ 52

మ॥ ఘృణి భావింపఁగ నుటయెన్నది య నాదేవ్ మైల్లదూరంబుచన్
క్షణకాలంబున కేగు నాజవమతో స్వాతి బయల్లే భా
రుణివి ముప్పది హయనంబులకుఁ జేరున్ దీక్షకులన్ లస
త్ప్రణామ, దభ్రవ నెన్ని యున్నవొకదా తత్త్వజ్ఞ సర్వేశ్వరా॥ 53

మ॥ సదయా, భూమి యిసేదమధ్యమున రాఁ జంద్రోపరాం బగుం
గద, యెట్టి గ్రహరాజి యెప్పు తిఁ గంగా నేల, హా, దీనికిన్
మొదలె ష్టిటి యన తళాలమున మాగుల్ గల్గెనే యెన్నఁడుం
జద లం దీ గ్రహచార మెల్లయెపు డంతంబొందు సర్వేశ్వరా॥ 54

మ॥ త్నమకంటుం బరిచూడమం దధిక లక్షల్ రెల్లు మార్తాండు గో
ళము వ్యాపించును దత్సహస్రకరగోళంబున్ ఘనాగస్త్య గో
ళము దానల్బదియేడు వేల తడవల్ వ్యాప్తిన్ విశేషించు; నీ
భమునున్ మించెడు చుక్క-లెన్నికలవో బ్రహ్మణ్య సర్వేశ్వరా॥ 55

సర్వేశ్వర శతకము

మ॥ గ్రహమండకృతిఁ బిట్టవప్సడును దూరంబైనో యప్పట్టునన్
మిహిరాకర్షణ శక్తి తగ్గు కతనన్ మెల్లం జనున్; హేతుహా
గ్రహవక్త్రంబునకట్టి భేదగతులున్ క్షౌచారముం గాని యీ
గ్రహచారంబున కీవె మూలము నమసాఁరంబు సర్వేశ్వరా॥ 56

శా॥ జీవుల్ జీవనమాచరింప ననువా శీతోష్ణమున్ నీరముల్
భోవాతంబులు భూజనందు కలవా భౌమ్యగ్రహంబందుఁ దో
డ్తో వాలై మహియిర్వదేడు తులముల్ తూగున్ దశం బచ్చటన్
నీవాకర్షణ భేదముంచితి జగన్నిర్మాణ సర్వేశ్వరా॥ 57

మ॥ చలికాలంబగు దక్షిణార్ధమున వేసంగై యదీచ్యర్థ భూ
ములు వెల్గొందగ క్షోణియిర్వది కలన్ మూడక్ష రేఖాంశముల్
సలువై వంగుట దీనికారణమ ధైవం దద్దటన్ వంగఁగా
విలసత్ప్రజ్ఞుడ ఏవెకారణము కావే దేవ సర్వేశ్వరా॥ 58

మ॥ వసుధాకర్షణవాయుపీడినములున్ వహ్నిప్రప్త తేజంబులున్
వసువాదుంచెడు సప్తవర్ణములు భాస్వద్యవ్యదాదల్ సము
ల్లసితార్ధద్రవముఖ్యరూపము లనల్పద్రవ్యసూక్ష్మాగుణల్
రసముల్ నీవె చరాచరకృతి సర్వం బీవె సర్వేశ్వరా॥ 59

మ॥ అనిలోద్భవతః కీవెమూలమనఁగా సల్పెన్నడుంగాదు కా
కను వస్త్రాఘము పొడగన్ దినకరాఖండగ్ని భూవాయు వె
చ్చును దాసం జలనంబు గల్గెడినటుచు గొండలు దుష్టమా
గొనముంగల్గుట కీవె హేతువుగదా గూఢాత్మ సర్వేశ్వరా॥ 60

—• ని ర స న ము •—

శా॥ కాశన్ నేరడు నిచ్చురోగముఖఃఖవాతముం బొంద, న
జ్ఞానం డైహికకారణంబులనుచున్ భావించునే కాని తో
డ్తోనే పూర్వభవాఘపున్ ఫలమొ కష్టండాత డెంచుడు తన్
జ్ఞానంబెందులకీయ విద్ది తగునా తత్వజ్ఞ సర్వేశ్వరా॥ 61

శా॥ పాపంబున్ సలుపంగఁ బోవుతటి నప్పాపంపు కార్యంబుచే
నాపాదించెడు హీనజన్మముఖ కష్టాదల్ తదాచారికిం
దోషంజేయవు సర్వకారణుడ వాదోషంబు చేయించి నీ
వాపై వానిని కష్టపెట్టుటలు న్యాయంబౌన సర్వేశ్వరా॥ 62

శా॥ దేవాదేహము నొక్కయంత్రము వలెన్ దీపింపగాఁ జేసి నా
 వీనాక్పాదకరేక్షణాదులను నెట్లే యింద్రియంబైనఁ దా
 జేవంబొసిన యంత మూలఁబడు వానిన్ దేహయంత్రంబులో
 బీవంబేగతి బోసినాడెపు మహాచిత్తంబు సర్వేశ్వరా॥ 77

మ॥ సగుణుండంచు నిర్గుణుండ నెదరీశా నిన్నొకే షట్టనన్
 సగుణుండెట్లు నిర్గుణుండగును? నాశఁబాద కెల్లప్పుడున్
 సగుణార్థంబెటులుండ నేర్చు? గుణహీనంబైనచో నెట్లలీ
 జగముల్ పుట్టు మనుక నశించును మహాశ్చర్యంబు సర్వేశ్వరా॥ 78

శా॥ దాసోఘానన్యయెండనున్నతరువాతంగాని యెట్లైన ఛా
 యాసాఖ్యంబు నరుం డెఱుంగఁడు గదా యదాననే హఁయితో
 గాసి గూడ సృజించి నావమరులంగల్పింప వెన్వెంట రా
 కాసుల్ కల్పింతులై సృష్టి సలుపంగా నేల సర్వేశ్వరా॥ 79

మ॥ నదిలోనక లహరీనశించునను నానావలకుల్ పూరి వృ
 త్తదళవృత్తియు దాటుచున్ విడుచుచు గంపించు; వేగంబుచే
 తివరంతేరెడ నెకకాలము జనుం; దిక్పట జన్మల్ పర
 పరమ నిన్నుం గెనినంతికాలమువిడిచింపబోందు సర్వేశ్వరా॥ 80

మ॥ పరిబ్రాహరము లోహకారికుడి నేకంక పటల్ నామ
 రూపకథేదింబులు కల్ల సామ్మలను నల్పన్ మించు బాంబూనదా
 త్నిమే చూచా నని యెల్ల నోమునిగణాత్మారామ తక్షితి నే
 సకిలంబుకొ భవదాత్మకంబగును చిత్తుత్సాహ సర్వేశ్వరా॥ 81

మ॥ మృగసందోహమెడకొ నిజాత్మకాలనే ప్రేమించు దాంపత్యమే
 ఖగముల్ కోరును కాని మాసిని కిసంఖ్యాకెచ్చలంకొ ఘనం
 బుగఁ దాపత్యయముండు నగును లలనా పుత్రావధుల్ కంట బా
 లగఁ గోరున్ ధని మిట్టి సృష్టి యానలేలా నికు సర్వేశ్వరా॥ 82

—నిరాకారవర్ణన—

మ॥ ఇనచంద్రావని తారకల్ సకల మీవేకావె; సీమాయచే
 దనవోతెబరు నెంచుటల్ సహజమా; దానన్ నిరాకార నిన్
 చునుజాకారముగా నరుండు దలంచున్ సర్వాత్మ సిన్నెన్నుచో
 శునకాకారముగా నినున్ శునకమెంచుంగాదె సర్వేశ్వరా॥ 83

శా॥ నీకు భార్యయు బిడ్డలుంగలరె యొనిర్కొహ నీవుంగృహ
లోకంబిచ్చుచు నాశ్రితావళికి మేలుండేసి తచ్చాత్రీవా
నీకంబు హరియింతువంట మదిలో నీవిర్గుణంబెన్న లో
కైకా యాశ్రితపక్షపాతమతి వెల్లొ దయ్య సర్వేశ్వరా॥ 84

శా॥ పాంచద్భాణినిగోరికల్ సఫలమైనంతం బ్రపంచంబున
లంచంబిచ్చెదనందు శక్వఫలముల్ కైంకర్యముల్ మూఁకులై;
కొంచంబైనను నిరు కర్మగతి గోరుల్ వ్యర్థమైన సజం
బుచక్ష నీదగు చేతకై ప్రశీఫలం బిచ్చింతె సర్వేశ్వరా॥ 85

మ॥ గొనముల్ లేవు వికారశూన్యడవు నీకు లోకపుంజంబుతో
బనియేమీ, యసలేప్రపంచము స్పృహంబు గోర్క యేలా జనిం
చెను, నివిశ్చలచిత్తకంఠి యెటులెం తీ గాలిలేకే కలం
గెను వాంఛోరుతరంగ మెక్క-తనఁ గల్గె దేవ సర్వేశ్వరా॥ 86

శా॥ రహాహీనములొడు నోడి సుజననాశ్రమ బిలుగూలుటల్
శిక్షల్ పొందక విఘ్నముంగనక సుశ్రీ గూడి దుష్టోత్సరం
బక్షీణంబుగ వృద్ధి గంట గన జోక్యంబేమి లేకుండే
సాక్షీభూతుడ వంచు నెంచెద మదిక సర్వాత్మ సర్వేశ్వరా॥ 87

మ॥ గొనముల్ పూజ్యము నిర్వికారుడవు కోరుల్ లేవు రూపంబులే
దనురాగాహితధర్మకర్మరహితావ్యక్తుండ వాదేమి లే
దనగా శూన్యడ వీవు లేననియెగాయతైన యీస్పృష్టి యె
వ్వనిచేగాక తనంతఁ దా నెటులఁ బోవజాలు సర్వేశ్వరా॥ 88

శా॥ ఏరంగువహియించు నూర్ధ్వవనదం బేవర్ణముక లేని నీ
రారంగుం బ్రతిబింబితచ్ఛలనమైనందుంగదా యట్లులే
యేరూపంబున నాత్మనిన్దలఁతురో యేరూపముక లేని నీ
వారూపంబునఁ దోచు చుందు వసుపుణ్యాభావ సర్వేశ్వరా॥ 89

శా॥ భక్షింపంబడు నెల్క యాయెలుకన్ భక్షించు మార్జాలముక
శిక్షింపంబడు కూళ యాకుమతినిక శిక్షించు భూపాలుడుక
రక్షింపంబడు పాపఁ జాశిశువునుక రక్షించు వా రీవె యీ
యక్షిణాగణితాఖిలాకృతుల్ నీ వా దయ్య సర్వేశ్వరా॥ 90

మ॥ భువివాతాగ్ని జలాభ్రకాంతులు గ్రహంబుల్ దిక్కులుంగలమున్
రవి చుగుండు చరాచరంబులును సర్వంబున్ లయంబొందగా
నెవియున్ లేని మహాధార మయమందేకంబుగా నొంటిమై
యెవడుండు బరమాత్ముడట్టి విభునిన్నేగొల్తు స శ్వేత్యరా॥ 98

మ॥ ఇలయం గాలము వర్షసస్యములు తామెవ్వనికిన్ లీలలో
కలయాపుల్ గ్రహియింపరాక యెవడగ్రాహ్యుడో యెవ్వనినిన్
దలంపన్ జ్ఞానము భక్తి ముక్తి యల సత్త్వంబు వైరాగ్యము
గలుగుం దదిమలాత్ము శాశ్వతం గడుం గొల్తు స శ్వేత్యరా॥ 99

మ॥ పరమాత్ము గుహీను నచ్యుతం బరబ్రహ్మంబు సంసారసం
హర సవ్యక్తు విచిత్రాను నిజమానూష్యచ్చ సర్వస్థిగా
స్థిరు నిర్వాణవిభున్ సనాతను మహాదేవున్ మహానీశ్వరో
త్య-రసంపేయ్య నిరంజనుం దలంతు డెందంబుదు స శ్వేత్యరా॥ 100

శా॥ శ్రీమచ్ఛాస్త్రవైతమూర్తి వీశుడవు సచ్చిద్విశ్వ దూరుండ వీ
వే నా యన్ నిఖిలాలు ముంచెదవు నీవే స్థూలమాత్మనాడవీ
వే మూలాబువు బుద్ధ్య తేతుడవు నీవే సర్వమైయండ దో
స్వామీ నీమహిమంబనంతము సమస్కరంబు స శ్వేత్యరా॥ 101

సీ॥ భారతీయుండ భావండు వాంస్తలనూత్తరండు గండవ్యగోత్రబాండు
బాడి త్రాగేసరమండలమునకు సర్వోధన పథేయండు నాలువేల
వాడను ముత్తాత నోలును జలమల రాజున గొండలరాజు తాత
కొండల రాజునకుం జలమయ్య యప్పయ్య వాగలిగి రండిగ్రబండు

గీ॥ నలమయకు సతి పిచ్చమ్మ నలనను జని
యించితిని పోకటప్పయ్య యేనును గరు
నాననుగ సుబ్బాగావనింగి నాద
రయ ద్వితీయుండ లచ్చినారాయణుండ॥

102

గీ॥ మణియు భారత గర్భనామకథవాగ్ని
సట్టి మూడవదీయేట సమరపురికి
సరిగి సట్టి మజ్జనకున కంకితముగ
వాగ్నినాడ నీ స శ్వేత్యర శతకంబు॥

103

